

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงสภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งจะเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

- 5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 5.2 วิธีดำเนินการวิจัย
- 5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 5.4 สรุปผลการวิจัย
- 5.5 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.6 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย
- 5.7 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

5.1.2 เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและปัญหา การปฏิบัติงานด้านวิชาการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยแบ่งเป็น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

5.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และ ฝ่ายปฏิบัติการสอน ซึ่งมีจำนวน 3,983 คน กลุ่มตัวอย่างกำหนดตามตาราง R.V. Krejcie และ D.W. Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 401 คน ดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร และ ผู้ช่วยผู้บริหาร มีประชากร 389 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 81 คน

2) กลุ่มฝ่ายปฏิบัติการสอน มีประชากรจำนวน 3,594 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน

5.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

(Checklist)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและปัญหาการปฏิบัติงานด้านวิชาการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

แบบสอบถามได้ผ่านการเห็นชอบ และตรวจสอบแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตามขั้นตอนอย่างสมบูรณ์

5.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 81 โรงเรียน และดำเนินการเก็บรวบรวมคืนด้วยตนเองบางส่วน ที่เหลือให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ ได้รับข้อมูลคืนจำนวน 351 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.53 เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ 351 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100.00

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปแบบตรวจสอบรายการวิเคราะห์โดยการหาความถี่และค่าร้อยละ แบบมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนองค์ประกอบเดียว (One - Way ANOVA) ซึ่งใช้ค่าสถิติ F - test

5.4 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และ ปัญหา ในการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1) เพศ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.70 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 43.30

2) อายุ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.40 รองลงมาคือกลุ่มอายุต่ำกว่า 31 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.50 และน้อยที่สุดได้แก่กลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.80

3) วุฒิทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.30 รองลงมาคือสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 9.10 และต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 2.60

4) อายุราชการ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุราชการมากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.90 รองลงมาคือกลุ่มอายุราชการ 11 - 15 ปีคิดเป็นร้อยละ 25.90 และน้อยที่สุดคือกลุ่มอายุราชการ 6 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.70

5) ตำแหน่งราชการ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นฝ่ายปฏิบัติการ สอนคิดเป็นร้อยละ 77.00 รองลงมาคือผู้ช่วยผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 19.70 และผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 3.40

6) ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งมากกว่า 9 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.20 รองลงมาคือ 1 - 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.30 และ 4 - 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.40

7) ขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นบุคลากรที่อยู่โรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 52.10 รองลงมาคือขนาดกลางคิดเป็นร้อยละ 34.50 และน้อยที่สุดคือขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 13.40

5.4.2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติงานด้านวิชาการ

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา มีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุดโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ยกเว้นด้านงานโสตทัศนศึกษาที่มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย ในจำนวนงานวิชาการทั้ง 8 ด้านนั้น งานด้านทะเบียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากกว่าด้านอื่นๆ และงานโสตทัศนศึกษามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่นๆ เมื่อพิจารณารายการปฏิบัติของทุกเรื่องในแต่ละด้าน พบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีข้อสังเกตว่า เรื่องที่มีการปฏิบัติงานมากกว่าเรื่องอื่นๆในแต่ละด้านมีดังนี้คือ เรื่องการให้บริการบุคลากรทุกคนเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 2.88$) และเรื่องการสนับสนุนจากผู้บริหาร ($\bar{X} = 2.88$) ในด้านสำนักงานวิชาการ เรื่องการมอบหมายงานสอนให้ครูโดยคำนึงถึงวิชาเอกและความถนัดของครู ($\bar{X} = 3.31$) ในด้านงานพัฒนาการสอนและสื่อ เรื่องการมอบหมายหน้าที่ให้ครูรับผิดชอบงานหัวหน้าหมวดมีความเหมาะสมในด้านงานหมวดวิชา ($\bar{X} = 3.13$) และเรื่องการมอบหมายหน้าที่อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.21$) ในด้านงานแผนงานและสารสนเทศ เรื่องการออกเอกสารหลักฐานให้นักเรียนที่จบการศึกษาหรือลาออกได้ถูกต้อง ($\bar{X} = 3.41$) ในด้าน

งานทะเบียน เรื่องการมอบหมายหน้าที่ให้ครูรับผิดชอบงานเหมาะสม ($\bar{X} = 3.19$) ในด้านการวัดผลประเมินผล เรื่องการจัดอุปกรณ์วัสดุทัศนศึกษาให้อยู่ในสภาพที่พร้อมที่จะใช้งานได้ ($\bar{X} = 2.73$) ในด้านงานวัสดุทัศนศึกษา เรื่องการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนการสอน ก่อนเปิดภาคเรียน ($\bar{X} = 3.08$) ในด้านงานนิเทศติดตามผล เรื่องที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าเรื่องอื่นๆในแต่ละด้านมีดังต่อไปนี้ เรื่องการประเมินการดำเนินงานของสำนักงาน ($\bar{X} = 2.53$) ในด้านสำนักงานวิชาการ เรื่องการจัดซื้อที่เป็นเอกสารไว้บริการอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 2.45$) ในด้านงานพัฒนาการสอนและสื่อ เรื่องการจัดทำสารสนเทศภายในหมวดวิชา ($\bar{X} = 2.44$) ในด้านงานหมวดวิชา เรื่องการจัดสรรงบประมาณให้บริหารงานโดยอิสระ ($\bar{X} = 2.61$) ในด้านงานแผนงานและสารสนเทศ เรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 2.79$) ในด้านงานทะเบียน เรื่องการปรับปรุงข้อสอบที่ใช้วัดผล ($\bar{X} = 2.58$) ในด้านงานวัดผลประเมินผล เรื่องการเผยแพร่รายชื่อและจำนวนสื่อที่จัดหาหรือผลิตให้บุคคลหรือหน่วยงานอื่นๆได้ทราบ ($\bar{X} = 2.19$) ในด้านงานวัสดุทัศนศึกษา เรื่องการเยี่ยมชั้นเรียนของฝ่ายบริหารเพื่อสังเกตการสอน ($\bar{X} = 2.33$) ในด้านงานนิเทศติดตามผล

ในการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า โดยภาพรวมทั้งหมดและภาพรวมรายด้านแต่ละด้าน โรงเรียนแต่ละขนาดมีการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นงานหมวดวิชา ที่โรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เมื่อพิจารณาเรื่องของแต่ละด้านพบว่าส่วนใหญ่จะมีลักษณะเช่นเดียวกับภาพรวมนั่นคือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีเฉพาะบางเรื่องเท่านั้นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนี้คือเรื่องการจัดระบบภายในสำนักงานและเรื่องการประเมินการดำเนินงาน ในด้านสำนักงานวิชาการ เรื่องการสนับสนุนจัดหา จัดทำสื่อการเรียนการสอน ในด้านงานพัฒนาการสอนและสื่อ เรื่องการจัดทำสารสนเทศภายในหมวดวิชา เรื่องการประสานงานด้านวิชาการ และ เรื่องการสรุปงานของงานหมวดวิชา ในด้านงานหมวดวิชา ที่โรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก เรื่องการจัดระบบภายในสำนักงาน ในด้านสำนักงานวิชาการ เรื่องการประสานงานด้านวิชาการ ในด้านงานหมวดวิชา เรื่องการจัดสรรงบประมาณ ในด้านงานแผนงานและสารสนเทศ ที่โรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก เรื่องการจัดทำสารสนเทศภายในหมวดวิชา และเรื่องการสรุปงานของงานหมวดวิชา ในด้านงานหมวดวิชา ที่โรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง เรื่องการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีความเข้าใจในเรื่องการวัดผลประเมินผล ในด้านงานวัดผลประเมินผล เรื่องการเยี่ยมชั้นเรียนของฝ่ายบริหารเพื่อสังเกตการสอน ในด้านงานนิเทศติดตามผล ที่โรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และเรื่องการจัดให้ครูได้ศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ ที่โรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

5.4.3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานด้านวิชาการ

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน โดยมีงานด้านโสตทัศนศึกษามีปัญหาในระดับมากกว่าด้านอื่นๆ และงานทะเบียนมีปัญหในระดับน้อยกว่าด้านอื่นๆ เมื่อพิจารณาารายเรื่องของแต่ละด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหายุ่งในระดับน้อย ยกเว้น เรื่องการจัดสื่อที่เป็นเอกสารไว้บริการอย่างเพียงพอ ในด้านงานพัฒนาการเรียนการสอนและสื่อมีปัญหายุ่งในระดับมาก โดยมีข้อสังเกตว่า เรื่องที่มีปัญหาการปฏิบัติมากกว่าเรื่องอื่นๆในแต่ละด้านมีดังนี้คือ เรื่องการได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 2.34$) ในด้านสำนักงานวิชาการ เรื่องการจัดสื่อที่เป็นเอกสารไว้บริการอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 2.89$) ในด้านงานพัฒนาการเรียนการสอนและสื่อ เรื่องการจัดทำสารสนเทศภายในหมวดวิชา ($\bar{X} = 2.17$) ในด้านงานหมวดวิชา เรื่องการจัดสรรงบประมาณให้บริหารงานโดยอิสระ ($\bar{X} = 2.23$) ในด้านงานแผนงานและสารสนเทศ เรื่องการได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 1.89$) ในด้านงานทะเบียน เรื่องการปรับปรุงข้อสอบที่ใช้วัดผล ($\bar{X} = 2.16$) ในด้านงานวัดผลประเมินผล เรื่องการเผยแพร่รายชื่อและจำนวนสื่อที่จัดหาหรือให้บุคคลหรือหน่วยงานอื่นๆได้ทราบ ($\bar{X} = 2.39$) และเรื่องการมีอุปกรณ์งานโสตอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 2.39$) ในด้านงานโสตทัศนศึกษา เรื่องการเยี่ยมชั้นเรียนของฝ่ายบริหารเพื่อสังเกตการสอน ($\bar{X} = 2.15$) และเรื่องการติดตามประเมินผลผลการปฏิบัติการสอนของครูเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการนิเทศ ($\bar{X} = 2.15$) ในด้านงานนิเทศติดตามผล เรื่องที่มีการปฏิบัติในระดับน้อยกว่าเรื่องอื่นๆในแต่ละด้านมีดังนี้คือ เรื่องการจัดระบบภายในสำนักงานอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 1.99$) ในด้านสำนักงานวิชาการ เรื่องการจัดเตรียมคู่มือการจัดการเรียนการสอนและจุดประสงค์ให้ครู ($\bar{X} = 1.89$) ในด้านงานพัฒนาการเรียนการสอนและสื่อ เรื่องการมอบหมายหน้าที่ให้ครูรับผิดชอบงานหัวหน้าหมวดมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 1.85$) ในด้านงานหมวดวิชา เรื่องการมอบหมายผู้รับผิดชอบงานอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 1.82$) ในด้านงานแผนงานและสารสนเทศ เรื่องการออกเอกสารหลักฐานให้กับนักเรียนที่จบการศึกษาหรือลาออกได้ถูกต้อง ($\bar{X} = 1.59$) ในด้านงานทะเบียน เรื่องครูสามารถดำเนินการวัดผล ($\bar{X} = 1.72$) ในด้านงานวัดผลประเมินผล เรื่องการสนับสนุนจากผู้บริหาร ($\bar{X} = 2.06$) ในด้านโสตทัศนศึกษา เรื่องการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการเรียนการสอนก่อนเปิดภาคเรียน ($\bar{X} = 1.82$) ในด้านงานนิเทศติดตามผล

ในการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ในด้านสำนักงานวิชาการ ด้านงานพัฒนาการเรียนการสอนและสื่อ ด้านงานหมวดวิชา และด้านงานโสตทัศนศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาการปฏิบัติงานด้านวิชาการมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่มากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เมื่อพิจารณาารายเรื่องของแต่ละด้านพบว่าส่วนใหญ่โรงเรียน

แต่ละขนาดมีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีเฉพาะบางเรื่องที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนี้คือ เรื่องการจัดระบบภายในสำนักงานอย่างเหมาะสม เรื่องการมีเอกสารงานวิชาการให้บุคลากรได้ศึกษาอย่างเพียงพอ เรื่องการประเมินการดำเนินงานของสำนักงาน ในด้านสำนักงานวิชาการ เรื่องการมอบหมายงานสอนให้ครูโดยคำนึงถึงวิชาเอกและความถนัดของครู เรื่องการจัดสื่อที่เป็นเอกสารไว้บริการอย่างเพียงพอ เรื่องการประเมินการจัดการเรียนการสอนและจัดทำสื่อ ในด้านการพัฒนาการสอนและสื่อ เรื่องการจัดทำสารสนเทศภายในหมวดวิชา ในด้านหมวดวิชา เรื่องสรุปงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง ในด้านงานแผนงานและสารสนเทศ เรื่องครูสามารถดำเนินการวัดผลได้ ในด้านการวัดผลประเมินผล เรื่องการติดตามและประเมินผลการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ เรื่องการจัดความพร้อมในด้านสถานที่ที่จะให้บริการ ในด้านงานวัสดุทัศนศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ เรื่องการได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ เรื่องการสนับสนุนจากผู้บริหาร ในด้านสำนักงานวิชาการ เรื่องการสนับสนุนจากผู้บริหาร ในด้านสำนักงานวิชาการ เรื่องการสนับสนุนจากผู้บริหาร ในด้านงานหมวดวิชาและด้านงานแผนงานและสารสนเทศ เรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ในด้านงานทะเบียน เรื่องการได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ ในด้านงานวัดประเมินผล เรื่องการจัดบุคลากรรับผิดชอบเพียงพอและเหมาะสม เรื่องการสนับสนุนจากผู้บริหาร ในด้านวัสดุทัศนศึกษา ที่โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง เรื่องการสนับสนุน จัดทำ และจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้กับครูอย่างเพียงพอ เรื่องการกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในด้านงานพัฒนาการสอนและสื่อ เรื่องการมอบหมายให้ครูรับผิดชอบงานหมวดวิชา ในด้านงานหมวดวิชา เรื่องการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในรายวิชาไว้อย่างเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน เรื่องการจัดให้มีงบประมาณสนับสนุน ผลิตสื่อ เพื่อจัดการเรียนการสอน เรื่องการมีอุปกรณ์งานสื่อเพียงพอ ในด้านงานวัสดุทัศนศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหา มากกว่าขนาดใหญ่ เรื่องการสรุปงานของงานหมวดวิชาทุกภาคเรียน ในด้านงานหมวดวิชา ที่โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ เรื่องการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีความเข้าใจในเรื่องการวัดผลประเมินผล ในด้านการวัดประเมินผลนั้นโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหา มากกว่าขนาดเล็ก

5.4.4 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนนี้ได้มาจากผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการสอน การให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมนี้ได้อธิบายไว้ในแบบสอบถามตอนที่ 2 ช่วงท้ายที่เป็นคำถามแบบปลายเปิด

จากผู้ตอบแบบสอบถาม 351 คน มีข้อเสนอความคิดเห็นทั้งฝ่ายบริหารและปฏิบัติการสอนทั้งหมด 47 คน ผู้วิจัยนำข้อคิดเห็นดังกล่าวแยกเรื่องที่เสนอมาพอสรุปเป็นเรื่องๆ และนำเสนอได้ดังนี้

- 1) ด้านบุคลากร
- 2) ด้านงบประมาณ
- 3) ด้านหลักสูตร
- 4) ด้านระบบการทำงาน
- 5) ด้านอื่นๆ เช่น กิจกรรม อาคารสถานที่

ด้านบุคลากร มีข้อคิดเห็นที่เสนอจากผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งสามารถแยกได้ดังนี้

- (1) ย้ายสถานศึกษาบ่อยทำให้การวางแผนจัดวางตัวบุคคลไม่เป็นระบบ
- (2) มีบุคลากรน้อย คาบการสอนมาก
- (3) ขาดความรู้เรื่องการวัดผลประเมินผล และการแปลผลของข้อมูล $\bar{X}$, S.D.
- (4) ขาดทักษะในการใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา และการจัดทำสื่อการเรียนการสอน
- (5) ศึกษาดูงานนอกสถานทีน้อย ทำให้การพัฒนางานล่าช้า
- (6) มีจำนวนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กรมกำหนด
- (7) ขาดการนิเทศงานวิชาการ
- (8) ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

ด้านงบประมาณ มีข้อคิดเห็นที่เสนอจากผู้ตอบแบบสอบถามดังนี้

- (1) งบประมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการในการบริหาร
- (2) งบประมาณล่าช้า

ด้านหลักสูตร มีข้อคิดเห็นที่เสนอจากผู้ตอบแบบสอบถามดังนี้

- (1) เนื้อหาการเรียนไม่สนใจเรียนของผู้เรียน
- (2) ไม่เหมาะกับการจัดการเรียนการสอนภายในประเทศไทย

ด้านระบบการทำงาน มีข้อคิดเห็นที่เสนอจากผู้ตอบแบบสอบถามดังนี้

- (1) การทำงานเป็นระบบดี
- (2) ขาดการติดตามงานที่อยู่ในระบบ
- (3) ขาดความร่วมมือในการติดตามงาน
- (4) ขาดบุคลากรในการติดตามงานโดยตรง

ด้านอื่นๆ มีข้อคิดเห็นที่เสนอจากผู้ตอบแบบสอบถามดังนี้

- (1) มีกิจกรรมเสริมเป็นหนึ่งๆ มากเกินไปทำให้มีเวลาเรียนน้อย
- (2) สภาพอาคารสถานที่ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

5.5 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้

5.5.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิจัยสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี มีอายุระหว่าง 31-40 ปี อายุราชการมากกว่า 15 ปี และเป็นครูปฏิบัติการสอน ซึ่งอาจจะอธิบายได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและกำลังอยู่ในวัยของการทำงาน ทำงานหนักหน้าที่รับผิดชอบโดยใช้ความรู้ขั้นสูงผสมผสานกับประสบการณ์การทำงานที่พบว่ามีอายุราชการมากกว่า 15 ปี นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้จะได้นำมาใช้ในการปฏิบัติจริงของงานด้านวิชาการทั้งนี้เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูที่ปฏิบัติการในส่วนนี้โดยตรง ดังนั้นผู้บริหารจึงควรให้การสนับสนุนให้บุคลากรที่มีวุฒิทางการศึกษต่ำกว่าปริญญาตรี หรือปริญญาตรีได้มีโอกาสศึกษาต่อ เนื่องจากสังคมในยุคปัจจุบันยังให้การยอมรับบุคลากรในส่วนนี้อยู่มาก และจะส่งผลให้การปฏิบัติงานวิชาการมีแนวทางอย่างหลากหลายเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

5.5.2 สภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา มีการปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวม และรายด้านทุกด้าน ยกเว้นด้านโสตทัศนศึกษาที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วงชัย ชนะชัย (2532) เรื่อง การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ที่พบว่า การปฏิบัติงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยดังกล่าวอาจจะอธิบายได้ว่า งานวิชาการซึ่งมีการปฏิบัติในด้านหลักอยู่ทั้งหมด 8 ด้านในการวิจัยครั้งนี้คือ งานสำนักงานวิชาการ งานพัฒนาการสอนและสื่อ งานหมวดวิชา งานแผนงานและสารสนเทศ งานทะเบียน งานวัดผลประเมินผล งานโสตทัศนศึกษา และงานนี้เทศติดตามผล โรงเรียนแต่ละขนาดมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากเป็นงานที่มีความสำคัญของผู้บริหารและอนาคตของประเทศชาติ ตลอดจนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิด โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา กรมสามัญศึกษา และรัฐบาล ตลอดจนเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร " ความสำเร็จของสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานด้านวิชาการ " (อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535) ในทางทฤษฎีผู้บริหารน่าจะให้ความสำคัญของงานวิชาการให้มาก แต่จากผลการวิจัยของ อภิชาติ ธเนศวร (2536) พบว่า ผู้บริหารและครู - อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานวิชาการในระดับปานกลางเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามผลการวิจัยที่ออกมาเป็นตัวบ่งชี้ให้ทราบได้ว่าแม้ผลการวิจัยออกมาเช่นนั้น แต่ในทางปฏิบัติก็คงจะไม่ได้หยุดอยู่เพียงเท่านั้น บุคลากรทุกคนในโรงเรียน

มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา มีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้งานที่กำลังปฏิบัติประสบความสำเร็จแม้ว่าจะมีข้อจำกัดในหลายๆด้านก็ตาม เช่น งบประมาณในการดำเนินการล่าช้า/ได้รับน้อย หรือจำนวนบุคลากรที่ต้องใช้ทางปฏิบัติจะมีเปอร์เซ็นต์ขาดมากกว่าเกินก็ตามที่ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่างานวิชาการเป็นงานที่เป็นงานหลักหรือเป็นหัวใจของโรงเรียน ดังนั้นถ้าบุคลากรในโรงเรียนสามารถที่จะทำให้คุณภาพด้านต่างๆสูงขึ้นได้ก็จะเป็นแนวทางในการที่จะนำการปฏิบัติด้านวิชาการประสบความสำเร็จ ซึ่งจะขอนำมากล่าวเรียงลำดับดังนี้

1) สภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการ

การปฏิบัติงานด้านวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติตนในภาพรวมด้านวิชาการนี้อยู่ในหน้าที่ที่ค่อนข้างสูง เพราะในปัจจุบันผู้บริหารพยายามให้ความสำคัญของงานด้านนี้ ซึ่งผิดกับสมัยก่อนนั้นผู้บริหารมักจะสนับสนุน หรือสนใจงานด้านธุรการ เนื่องจากเป็นงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับเงิน หรืองบประมาณต่างๆจึงเกรงว่าถ้ามีความผิดพลาดในจุดดังกล่าวแล้ว ผลก็คืออาจจะต้องสูญเสียตำแหน่งที่มีอยู่ก็ได้ แต่ในปัจจุบันภาพที่ชุมชนมองหรือสังคมมองจะมองไปที่ผลงานของโรงเรียนซึ่งจะสะท้อนออกมาจากตัวนักเรียนก็คือความรู้ซึ่งได้มาจากงานด้านวิชาการ ยิ่งในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ด้วยแล้ว การสื่อสารต่างๆมีความเจริญมากขึ้น ผู้บริหารหรือฝ่ายปฏิบัติการสอนทุกคนยังจะต้องให้ความสำคัญด้านวิชาการมากขึ้นเท่านั้นจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยที่พบว่าภาพรวมของงานโสตทัศนศึกษานั้นค่อนข้างต่ำ หรืออยู่ในเกณฑ์การปฏิบัติน้อย จึงทำให้ต้องเพิ่มการเอาใจใส่ในจุดนี้ให้มากยิ่งขึ้นไปอีกจึงจะทำให้ผลการปฏิบัติในด้านดังกล่าวออกมาในระดับมากขึ้นด้วย เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในการปฏิบัติของโรงเรียนหลายๆขนาดแล้ว ในภาพรวมจะมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ถ้าพิจารณาในรายด้านจะมีข้อที่แตกต่างกันในด้านงานหมวดวิชา โรงเรียนขนาดใหญ่สามารถดำเนินการในส่วนนี้ได้ดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็กเพราะมีบุคลากรภายในหมวดมาก สามารถกระจายงานออกไปกับลูกหมวดได้อย่างทั่วถึง แต่ในโรงเรียนที่มีขนาดเล็กก็มีครูในหมวด 1-2 คน คนเดียวแต่ปฏิบัติงานหลายด้าน จึงทำให้ผลการปฏิบัติไม่ดีเท่าที่คาดหวังไว้ จึงควรจะต้องมีการเกลี้ยกล่อมคนในส่วนนี้ออกจากโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ และสามารถดำเนินการตามโครงการที่กรมสามัญศึกษาสนับสนุนคือโครงการโรงเรียนพี่ โรงเรียนน้อง ซึ่งโรงเรียนพี่จะให้ความช่วยเหลือในด้านงบประมาณจากงบพิเศษอื่นๆ และสื่อการเรียนการสอนที่มีความจำเป็นสำหรับโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก

2) การปฏิบัติงานด้านสำนักงานวิชาการ

การปฏิบัติงานด้านสำนักงานวิชาการ อยู่ในระดับมากโรงเรียนทุกขนาดจะให้ความสำคัญต่อการจัดบรรยากาศทางวิชาการ โดยจะเริ่มจากบรรยากาศภายในห้องวิชาการที่จะจัดอย่างน่าอยู่ มีข้อมูลต่างๆพร้อมมูล จากความพร้อมที่เพียงพอของโรงเรียนขนาดใหญ่ในเรื่องงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ จึงทำให้โรงเรียนขนาดใหญ่ปฏิบัติงานวิชาการด้านสำนัก

งานวิชาการได้ดีกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งก็นับว่าเป็นความพร้อมประกอบกับระบบในการทำงานของโรงเรียนขนาดใหญ่มีประสิทธิภาพดีกว่า

โรงเรียนขนาดเล็กหรือขนาดกลางจึงควรศึกษาระบบการทำงานนี้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการและไม่ว่าสำคัญว่าบุคลากรมากหรือน้อย แต่ก็ขึ้นอยู่กับว่ามีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติหรือไม่เพียงใดเท่านั้น ถ้าทุกคนร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติงานย่อมประสบผลสำเร็จ

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของโรงเรียนแต่ละขนาดโดยภาพรวมนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัยที่พบเช่นนี้เนื่องจากทุกโรงเรียนต้องมีการปฏิบัติงานวิชาการ ในด้านสำนักงานวิชาการเพื่อสนองต่อการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ เพื่อบรรยากาศของผู้ที่ให้บริการ การปฏิบัติงานในกรณีนี้โรงเรียนต่างขนาดกันมีความแตกต่างกันในรายละเอียด เนื่องจากสภาพความพร้อมของแต่ละโรงเรียนไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะในเรื่องการจัดสรรด้านงบประมาณโรงเรียนขนาดใหญ่อาจจะไม่มีปัญหา แต่โรงเรียนขนาดเล็กกลับมีปัญหาด้านทางปฏิบัติ

3) การปฏิบัติงานด้านพัฒนาการสอนและสื่อ

การดำเนินงานด้านการพัฒนาการสอนและสื่ออยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและรายเรื่องแต่ละเรื่องเมื่อนำมาพิจารณาเป็นรายด้านการปฏิบัติอาจจะอยู่ในเกณฑ์น้อย โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่จะสามารถดำเนินการด้านสื่อและการพัฒนาการสอนได้ดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก จากผลการวิจัยที่พบว่าการปฏิบัติงานด้านสื่ออยู่ในระดับน้อยนั้น อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขาดบุคลากรหรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการผลิตสื่อเป็นผู้ใช้ในการดำเนินงาน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างตามขนาดของโรงเรียนโดยภาพรวมแล้วมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนต่างก็มีงบประมาณใกล้เคียงกันเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนรายหัว หรืออาจอยู่ในสภาวะแวดล้อมเดียวกันหรือขาดแคลนงบประมาณคล้ายๆกัน จากผลการวิจัยพบว่าสภาพการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาการสอนและสื่อมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ แต่ในรายเรื่องมีความแตกต่างกันเนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในด้านงบประมาณและบุคลากรมากกว่าจึงดำเนินการได้ดีกว่า แต่ถ้ามองในภาพรวมแล้วอาจจะไม่แตกต่างกัน

4) การปฏิบัติงานด้านหมวดวิชา

การปฏิบัติงานด้านหมวดวิชาอยู่ในระดับมากโดยภาพรวม ถ้าจำแนกตามขนาดแล้วจะเห็นว่าขนาดใหญ่จะมีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่สูงกว่าขนาดกลางและขนาดเล็ก จากผลการวิจัยนี้อาจจะกล่าวได้ว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในด้านบุคลากรและงบประมาณกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และ ขนาดกลาง อีกประการหนึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่ก็อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความพร้อมในทุกด้านมากกว่าส่วนส่งผลให้การปฏิบัติมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานวิชาการโดยภาพรวมแล้ว โรงเรียนขนาดใหญ่สามารถปฏิบัติงานได้ดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในด้านบุคลากร งบประมาณสนับสนุน สภาพอาคารสถานที่ ประสิทธิภาพของการนิเทศและด้านอื่นๆมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งจะขาดทั้งบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ และการนิเทศ ซึ่งแม้ว่าพยายามที่จะปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ แต่ด้วยข้อจำกัดดังกล่าวจึงทำให้ประสิทธิภาพที่ออกมาต่ำกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง

5) การปฏิบัติงานด้านแผนงานและสารสนเทศ

การปฏิบัติงานด้านแผนงานและสารสนเทศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านจะพบว่าโรงเรียนแต่ละขนาดจะไม่มี ความแตกต่างกันมากนักทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากแผนงานและสารสนเทศเป็นสิ่งที่ทุกโรงเรียนจะต้องจัดทำเพราะถ้าไม่มีแผนงาน ไม่มีสารสนเทศ การพัฒนาโรงเรียนในส่วนรวมจะปฏิบัติได้ลำบาก ในปัจจุบันนี้โรงเรียนใดที่มีบุคลากรคุณภาพสูงมาปฏิบัติงานในส่วนนี้ งานแผนงานของโรงเรียนก็จะไปได้ดี และโรงเรียนจะพัฒนาได้อย่างเป็นระบบซึ่งจะสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ ผลการวิจัยจะบอกไว้ว่าโรงเรียนขนาดกลางได้ปฏิบัติมากกว่าขนาดเล็ก

เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติโดยภาพรวมแล้ว โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มีการปฏิบัติที่คล้ายๆกัน คือ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจากการวิจัยพบว่าทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ปฏิบัติได้คล้ายๆกันอาจเป็นเพราะว่างานแผนงานและสารสนเทศเป็นงานที่ต้องปฏิบัติทุกโรงเรียน และมีแนวในการปฏิบัติตามนโยบายของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและกรมสามัญศึกษา จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ภาพการปฏิบัติออกมาใกล้เคียงกันมาก แม้จะมีผลกระทบจากบุคลากร งบประมาณสนับสนุนน้อยก็ตาม

6) การปฏิบัติงานด้านงานทะเบียน

การปฏิบัติงานด้านงานทะเบียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติงานส่วนนี้ใกล้เคียงกันมากทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า การออกหลักฐานให้กับนักเรียนนั้นทุกโรงเรียนมีระเบียบที่รองรับเหมือนกันดังนั้นแนวทางในการปฏิบัติจึงมีส่วนที่ไม่แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานด้านงานทะเบียนโดยภาพรวมแล้ว ทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ นั้นมีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกันด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงสรุปได้ว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากการวิจัยสามารถบอกได้ว่างานทะเบียนเป็นงานที่ต้องปฏิบัติอยู่กับระเบียบปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ จะหลีกเลี่ยงจากระเบียบนั้นไม่ได้ งานทุกอย่างต้องปฏิบัติโดยการยึดระเบียบเป็นเกณฑ์ตลอด ระเบียบต่างมาจากแหล่งเดียวกัน และจะเป็นข้อเสียของโรงเรียนอีกทางหนึ่งถ้าปฏิบัติ

ได้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่โรงเรียนอื่นๆ แต่ถ้ามีความผิดพลาดเกิดขึ้นผู้รับผิดชอบก็คือผู้บริหารและ
 นายทะเบียนของโรงเรียน จึงเป็นผลให้ผู้บริหารทุกท่านพยายามที่จะให้มีการตรวจสอบเป็น
 อย่างดีก่อนที่จะมีการเซ็นรับออกไป

7) การปฏิบัติงานด้านการวัดผลประเมินผล

การปฏิบัติงานด้านการวัดผลประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่ว่า
 จะมีการเปรียบเทียบตามขนาดใดก็ตาม ทั้ง 3 ขนาดก็ยังคงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้
 เพราะการวัดผลประเมินผลมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน จึงเป็นเสมือนจุดหนึ่งที่ตั้ง
 การปฏิบัติของทั้ง 3 ขนาดให้มีความใกล้เคียงกัน ระเบียบการวัดผลประเมินผลนั้นแน่นอนจะมีส่วน
 ที่เบี่ยงเบนไปจากปกติคือรายละเอียดในการปฏิบัติหรือข้อตกลงกันภายในสถานศึกษา ในการ
 ปฏิบัติจะมีปัญหาในทุกระดับของโรงเรียนในเรื่องการปรับปรุงข้อสอบที่ใช้ในการวัดผล เพราะ
 บุคลากรส่วนใหญ่จะขาดทักษะและการได้รับการนิเทศที่ถูกต้องในการออกข้อสอบวัดผลที่ได้มาตรฐาน
 การวัดผลแต่ละครั้งก็มักจะใช้ข้อสอบที่รวบรวมมาจากคู่มือต่างๆ ที่มีจำหน่ายตามท้องตลาด ซึ่งเป็นผล
 ให้การวัดผลเบี่ยงเบนจากที่ควรจะเป็น เช่น นักเรียนมีคู่มือฉบับนั้นอยู่แล้วและศึกษาพบกับข้อสอบ
 นั้นพอดี ผลที่ออกมาจึงบอกไม่ได้ว่าจริงหรือไม่

เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานวิชาการด้านงานวัดผลประเมินผลตามขนาดของ
 โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่จะมีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน หรือกล่าวได้
 ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัยเปรียบเทียบแล้วปรากฏว่าการ
 ปฏิบัติไม่มีข้อที่แตกต่างกันทุกขนาดมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ปัญหาในการปฏิบัติมีน้อย เป็นงาน
 ที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบเช่นเดียวกันกับงานทะเบียน ดังนั้นทุกโรงเรียนจึงจำเป็นต้องปฏิบัติตาม
 ระเบียบที่วางไว้ส่วนผลจะออกมาดีหรือไม่นั้นจะต้องมีการประเมินผลเปรียบเทียบในแต่ละขนาด
 โรงเรียน

8) การปฏิบัติงานด้านโสตทัศนศึกษา

การปฏิบัติงานด้านโสตทัศนศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณา
 เปรียบเทียบการปฏิบัติของทั้ง 3 ขนาด จะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยของแต่ละขนาดมีการปฏิบัติอยู่ใน
 ระดับน้อย ซึ่งผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากการขาดบุคลากรที่มีความสามารถในด้าน
 โสตทัศนศึกษาอย่างแท้จริง ในทางปฏิบัติมีบุคคลที่รับผิดชอบอยู่แต่ไม่มีความรู้หรือถนัดในด้านนี้
 จึงทำให้การปฏิบัติได้ผลไม่ดีเท่าที่ควร โรงเรียนอาจขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อครุภัณฑ์
 โสตทัศนศึกษา อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างอาจเป็นไปได้ทั้งสิ้น มีข้อที่น่าสังเกตคือ ผู้
 บริหารทุกขนาดโรงเรียนจะให้การสนับสนุนอยู่ในระดับมาก ดังนั้นถ้าหากว่ามีงบประมาณที่จัดสรร
 ลงมาหน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหารก็ไม่น่าที่จะประหยัดงบประมาณในส่วนนี้อย่างแน่นอน และถ้าหาก
 ไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อครุภัณฑ์งานโสตทัศนศึกษา ผู้บริหารหรือบุคลากรที่รับผิดชอบก็น่าที่จะหา

แนวทางการแก้ไขโดยอาจขอยืมจากโรงเรียนใกล้เคียงเพื่อแก้ปัญหาเป็นคราวๆไป หรือเปลี่ยนไปใช้นวัตกรรมด้านอื่นๆที่ให้ผลใกล้เคียงกันมาทดแทนตามความเหมาะสม

เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานวิชาการด้านโสตทัศนศึกษา ในโรงเรียนแต่ละขนาดพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากการวิจัยพบว่าโรงเรียนแต่ละขนาดมีการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากขาดบุคลากรที่รับผิดชอบในด้านนั้นอย่างเพียงพอ หรือขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์งานโสตทัศนศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่อาจมีอุปกรณ์มากแต่มีบุคลากรที่ดูแลน้อย จึงทำให้ระดับการปฏิบัติออกมาไม่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง

9) การปฏิบัติด้านการนิเทศติดตามผล

การปฏิบัติด้านการนิเทศติดตามผลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในกลุ่มโรงเรียนทั้งสามขนาด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการนิเทศ/ติดตามผลนั้นมีส่วนสำคัญในการที่จะทำงานสำเร็จไปด้วยดีไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ หรือ เอกชนก็ตามจะใช้วิธีการนิเทศและติดตามงานที่ได้มอบหมายไป

เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานวิชาการด้านการนิเทศติดตามผล ของโรงเรียนแต่ละขนาด มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัยที่เปรียบเทียบพบว่า กิจกรรมการนิเทศเป็นกิจกรรมที่ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ แต่จะให้ได้ดีนั้นค่อนข้างจะทำได้ยากมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้การนิเทศได้ผลอย่างน้อยจะต้องขึ้นอยู่กับลักษณะ หรือบุคลิกส่วนตัวของผู้นิเทศ และความเชื่อถือของผู้นิเทศด้วย บุคลากรครูของกรมสามัญศึกษานั้นโดยบุคลิกส่วนตัวแล้วทุกคนสามารถที่จะทำงานเกี่ยวกับการนิเทศนี้ได้หมดโดยไม่แตกต่างกัน จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้การเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน และการนิเทศติดตามผลนี้ช่วยทำให้เกิดงานขึ้นอย่างมากมายทั้งผู้นิเทศและผู้ถูกนิเทศ เมื่อประสบผลสำเร็จก็จะเป็นพลังส่วนหนึ่งที่จะไปช่วยให้นักครูเหล่านั้นมีตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับสูงขึ้น และจะเกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาด้วย บุคลากรครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศไปในทางลบมากกว่า โดยสรุปว่าการนิเทศคือการจ้องที่จะมาจับผิดในการปฏิบัติงานมากกว่าที่จะช่วยให้งานบรรลุวัตถุประสงค์

สำหรับข้อสังเกตที่พบว่า มีการปฏิบัติงานด้านทะเบียนมากกว่าด้านอื่นๆและงานโสตทัศนศึกษาน้อยกว่าด้านอื่นๆนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยนัต จันทรมหา (2532) เรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ที่พบว่าการปฏิบัติงานด้านงานทะเบียนอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยดังกล่าวอาจอธิบายได้ว่างานทะเบียนเป็นงานที่ต้องปฏิบัติอยู่กับระเบียบของทางราชการ และหลักฐานของงานทะเบียนนั้นจะต้องไปปรากฏนอกสถานศึกษาในขณะที่ยื่นออกให้กับนักเรียนไป ถ้าหากเกิดข้อผิดพลาด ความเสียหายทั้งหลายเหล่านั้นก็จะมาตกอยู่ที่สถานศึกษาหรือ

โรงเรียนตั้งแต่ผู้บริหารไปจนถึงนายทะเบียน ดังนั้นการปฏิบัติงานส่วนนี้จึงต้องอาศัยความรอบคอบ ความละเอียด การตรวจสอบเป็นอย่างดี แต่ในความละเอียดรอบคอบดังกล่าวนี้ก็อาจจะเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้ ดังนั้นจึงทำให้การปฏิบัติงานด้านทะเบียนอยู่ในระดับมาก และต้องเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ส่วนในด้านอื่นๆนั้นคือ งานโสตทัศนศึกษามีการปฏิบัติงานในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนแต่ละขนาดมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณการดำเนินการ แต่ละขนาดมีงบประมาณแตกต่างกัน แต่ถ้านำมาเปรียบเทียบต่อรายหัวแล้วก็จะมิได้แตกต่างกันมากนัก เว้นแต่โรงเรียนที่มีความสามารถในการขอรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา ดังนั้นในการบริหารด้านโสตทัศนศึกษาในทุกโรงเรียนจะมองออกมาคล้ายๆกันคือยังไม่จำเป็นเท่าไรนัก จัดซื้ออุปกรณ์ที่มีความจำเป็นมากกว่ามาใช้ก่อน จึงทำให้ขาดอุปกรณ์งานโสตทัศนศึกษาในส่วนที่ควรจะมีลงไป บางโรงเรียนอยู่ในที่ห่างไกลมีความจำเป็นต้องพัฒนางานด้านอาคารสถานที่ก่อนทำให้มองข้ามในจุดนี้ไป เหตุผลที่จะนำมากล่าวอีกประการหนึ่งด้านโสตทัศนศึกษา ก็คือ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องโสตทัศนศึกษาไป บางครั้งมีอุปกรณ์อยู่แต่ผู้ที่มีจิตศรัทธาก็ยังไม่สามารถที่จะใช้ได้ก็ไม่มีประโยชน์สำหรับข้อสังเกตที่กล่าวมาแล้วนั้นเป็นส่วนที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ของผู้วิจัย ตามเหตุผลที่นำมากล่าวไปแล้ว

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านงานหมวดวิชาที่โรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นอธิบายได้ว่า โดยทั่วไปสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุใกล้เคียงกัน วุฒิต่างการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี ความสามารถและแนวคิดในการปฏิบัติงานอาจจะใกล้เคียงกัน ด้วยสาเหตุดังกล่าว ส่วนที่มีความแตกต่างกันในงานหมวดวิชาของโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็กนั้นกล่าวได้ว่าความพร้อมในด้านปริมาณมีมากกว่าจึงสามารถดำเนินการได้ดีกว่า

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเรียงเรื่องพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กในเรื่อง การจัดระบบภายในสำนักงานอย่างเหมาะสม การประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงาน ในด้านสำนักงานวิชาการ เรื่องการสนับสนุน จัดหา และจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้กับครูอย่างเพียงพอ ในด้านการพัฒนาการสอนและสื่อ เรื่องการจัดทำสารสนเทศภายในหมวดวิชา เรื่องการประสานงานด้านวิชาการผ่านจากหมวดวิชาต่างๆเข้ามาที่ฝ่ายวิชาการทุกครั้งที่ต้องการขอความช่วยเหลือ เรื่องการสรุปงานของงานหมวดวิชาทุกภาคเรียน ในด้านงานหมวดวิชาและโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ในเรื่องการจัดทำสารสนเทศภายในหมวดวิชา เรื่องการสรุปงานของงานหมวดวิชาทุกภาคเรียน ในด้านงานหมวดวิชา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดเล็กมีความพร้อมในหลายด้านจึงจัดการด้านวิชาการได้ไม่ดีเท่ากับโรงเรียนขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ แต่ก็มีได้หมายความว่าบุคลากร

ไม่มีคุณภาพ ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยด้านอื่นมากกว่าคุณภาพของบุคลากร เช่น จำนวนบุคลากร
งบประมาณ อาคารสถานที่ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ทำให้เกิดคุณภาพได้ทั้งนั้น

5.5.3 สภาพปัญหาการปฏิบัติงานด้านวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา
มีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านนั้น สอดคล้องกับผลการ
วิจัยของ วงษ์ ชนชัย (2532) เรื่องการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ที่พบว่า การปฏิบัติงานด้านวิชาการมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ผลการวิจัยดังกล่าวอธิบายได้ว่าบุคลากรครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา เป็นบุคลากรที่มีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงานและอยู่ในวัยที่กำลังทำงานคือ ช่วง
อายุ 31 - 40 ปี ความรู้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงานมาก
ส่วนใหญ่มีอายุราชการ 15 ปีขึ้นไป เมื่อบุคลากรทุกคนมีความตั้งใจจริงในการทำงานจึงพบว่า
สามารถปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ไม่เกิดความท้อแท้ในการทำงานและการปฏิบัติในรายเรื่อง
ของแต่ละด้านก็มักจะสอดคล้องกัน เช่น ด้านงานทะเบียนมีการปฏิบัติในระดับมาก มีปัญหาในการ
ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย หรืองานโสตทัศนศึกษามีระดับการปฏิบัติในน้อย ก็มีปัญหาในการปฏิบัติมากกว่า
ด้านอื่นๆ บุคลากรมีความตั้งใจจริงในการทำงานย่อมขึ้นอยู่กับการสนับสนุนของผู้บริหาร ชั่วและ
กำลังใจที่ได้จากเพื่อนร่วมงานก็มีส่วนส่งเสริมในด้านนี้

สำหรับข้อสังเกตที่พบว่ามีปัญหาในการปฏิบัติด้านโสตทัศนศึกษามากกว่าด้านอื่นๆและด้าน
งานทะเบียนมีปัญหาน้อยกว่าด้านอื่นๆนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยนต์ จันทรมหา (2532)
เรื่องการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
จังหวัดร้อยเอ็ด ที่พบว่า มีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านโสตทัศนศึกษาอยู่ในระดับมากและไม่สอดคล้อง
กับผลการวิจัยของ วลัยภา นิลเขต เรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยม ในเครือ
เซนต์บอเล เดอ ซาร์ตว ประเทศไทย พบว่าปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน มีอยู่ในระดับน้อย
และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิต จันตะคาด (2537) เรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา ที่พบว่า มีปัญหาด้านการวัดผล
ประเมินผลมากที่สุด

ผลการวิจัยดังกล่าวอาจอธิบายได้ว่า ด้านงานโสตทัศนศึกษาในโรงเรียนแต่ละขนาดที่มี
ปัญหามากกว่าด้านอื่นๆนั้นอาจจะเนื่องมาจากการขาดงบประมาณในการดำเนินการในส่วนนี้
เมื่อขาดงบประมาณก็จะทำให้ขาดวัสดุอุปกรณ์งานโสตทัศนศึกษาไปด้วย ซึ่งถ้าขาดในส่วนดังกล่าว
ไปก็ย่อมไม่บรรลุผลในการปฏิบัติ ทั้งนี้เนื่องจากการวางแผนการสอนจะต้องใช้รวมเข้าไปใน
เนื้อหาของหลักสูตรรายวิชาต่างๆอย่างเหมาะสมกับความต้องการ (อ้างถึงใน ปรียาพร
วงศ์อนุตรโรจน์, 2535) นอกจากนี้ปัญหาในการปฏิบัติอาจเนื่องมาจากการขาดบุคลากรที่มีความรู้

และรับผิดชอบงานในด้านนี้อย่างเพียงพอ จึงทำให้การดำเนินการเกิดปัญหาอย่างมากมาย และ
 สิ่งเหล่านี้เองที่จะส่งผลไปถึงคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่จำเป็นต้องใช้บริการ
 ในด้านนี้ ดังนั้นกรมสามัญศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนควรจะต้องได้เตรียมการ
 ความพร้อมของบุคลากรเพื่อส่งไปประจำยังสถานศึกษาที่ขาดแคลน หรือถ้าจัดให้เพียงพอไม่ได้ก็
 อาจจะให้มีการเลื่อนไหลการปฏิบัติจากโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ไปสู่ขนาดกลางและขนาดเล็ก เพื่อ
 คุณภาพการจัดการศึกษาของชาติต่อไป

สำหรับข้อสังเกตที่ว่างงานเสตทัศนศึกษามีปัญหาในการปฏิบัติมาก ในเหตุผลดังที่กล่าว
 มาแล้วนั้นอาจมีแนวทางแก้ไขได้หลายวิธี ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนวทางดังต่อไปนี้

- 1) เพิ่มงบประมาณให้กับโรงเรียน
- 2) จัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านเสตทัศนศึกษาให้โรงเรียนโดยตรง
- 3) จัดฝึกอบรม/สมมนาบุคลากรที่รับผิดชอบงานเสตทัศนศึกษาของโรงเรียนที่ยังไม่มี
 ความรู้ด้านนี้โดยตรง ให้ได้รับทราบแนวปฏิบัติต่างๆและวิธีการใช้/บำรุงรักษา

จากผลการวิจัยที่พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับมาก
 กว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่นั้น อาจอธิบายได้ว่าจะมีสาเหตุมาจากปัจจัยสนับสนุนต่อไปนี้
 นั่นคือ งบประมาณ บุคลากร ผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอปัญหาในแต่ละปัจจัยดังนี้

ด้านงบประมาณ ปัญหาในเรื่องงบประมาณนั้นทุกโรงเรียนค่อนข้างจะมีปัญหาเรื่องงบ
 ประมาณน้อยแต่จะเน้นในเรื่องการจัดการกับงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดของแต่ละโรงเรียนมากกว่า
 โรงเรียนในแต่ละโรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนที่มีขนาดเล็กจะต้องมีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ
 ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า โดยเน้นในภาพรวมของโรงเรียนให้มีสภาพที่เหมาะสมกับการจัด
 การเรียนการสอน ไม่ทุ่มเทงบประมาณใช้จ่ายในด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไปเพราะจะทำให้เกิด
 ความไม่สมดุลในการปฏิบัติ นอกจากนี้ก็อาจจะใช้เทคนิคในการแสวงหางบประมาณเพิ่มเติมจาก
 ชุมชนเมือง แต่โรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานั้นแทบจะแก้ปัญหา
 ในส่วนนี้ไม่ได้เลยเนื่องจากอยู่ในชุมชนที่ยากจน ซึ่งหลายโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาส
 ทางการศึกษาจะแก้ปัญหาโดยการขอเก็บเงินบำรุงการศึกษาเฉพาะนักเรียนที่มีความพร้อม อาจจะ
 เก็บทั้งปีหรือเก็บปีละ 1 ภาคเรียนเท่านั้นเพื่อแก้ปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ และพบว่า
 หลายโรงเรียนปฏิบัติได้อย่างประสบผลสำเร็จ ด้านบุคลากร ปัญหาที่พบมากที่สุดคือในโรงเรียนขนาด
 เล็กคือบุคลากรครูย้ายออกบ่อย บุคลากรครูที่มีอยู่มักจะเป็นครูบรรจุใหม่ บุคลากรครูที่มีอยู่ไม่สมดุล
 กับจำนวนนักเรียน ซึ่งทั้ง 3 ประเด็นนี้พบว่าเป็นสาเหตุของการเกิดปัญหาทางปฏิบัติ เพราะถ้า
 บุคลากรย้ายบ่อยก็จะทำให้ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานในระบบโรงเรียน บุคลากรที่
 ได้มาทดแทนในโรงเรียนขนาดเล็กก็จะเป็นครูบรรจุใหม่ ซึ่งขาดประสบการณ์หรือมีประสบการณ์
 การปฏิบัติงานน้อย และยังพบอีกต่อไปว่าบุคลากรครูไม่สมดุลกับจำนวนนักเรียนคือ ครูน้อยนักเรียน

มาก จะส่งผลให้สภาพการปฏิบัติงานมีปัญหา ในการแก้ปัญหาเรื่องบุคลากรนั้น เห็นควรให้มีการเกลี้ยอัตรากำลังจากโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่มีอยู่เกินเกณฑ์ให้ไปอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก หรือใช้แนวทางที่โรงเรียนมัธยมศึกษาแก้ปัญหาได้บ้างบางส่วนก็คือ โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง ซึ่งเท่าที่ผู้วิจัยมีประสบการณ์มานั้นเห็นว่าโครงการนี้นับว่าได้ผลดี และเป็นนโยบายที่กรมสามัญศึกษาต้องการให้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อปฏิบัติไปโรงเรียนขนาดเล็กกลับเป็นภาระให้กับโรงเรียนขนาดใหญ่ที่เป็นโรงเรียนพี่ จึงทำให้ในปัจจุบันนี้โครงการซบเซาลงไปเนื่องจากไม่ได้รับการช่วยเหลือด้านงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด ผู้ปกครองนักเรียน เป็นปัจจัยอีกด้านหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานได้ส่วนหนึ่งเช่นเดียวกัน ถ้าผู้ปกครองมีความเข้าใจในสภาพของโรงเรียนและบุคลากรครูของโรงเรียนสามารถที่จะเข้าถึงก็มักจะได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเป็นอย่างดี แต่ถ้าผู้ปกครองไม่ให้การสนับสนุนปัญหาจะเกิดขึ้นหลายประการ เช่น ไม่สนับสนุนเรื่องงบประมาณ แรงงาน และประการสำคัญคือ ไม่ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในระบบโรงเรียน ซึ่งจะเป็นปัญหาที่โรงเรียนขยายโอกาสต้องเร่งหาแนวทางในการแก้ไข และเปลี่ยนแปลงค่านิยมเหล่านั้นจนปัจจุบัน ปัญหาเหล่านี้โรงเรียนขนาดเล็กต้องหาวิธีการแก้ไขเพื่อให้การปฏิบัติงานดีขึ้นตามข้อเสนอแนะดังกล่าวแล้ว

ผลการวิจัยที่พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน โรงเรียนแต่ละขนาดมีปัญหาการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้น ในรายด้านงานแผนงานและสารสนเทศ งานทะเบียน งานวัดผลประเมินผล และงานนิเทศติดตามผล ที่โรงเรียนแต่ละขนาดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยดังกล่าวอาจจะอธิบายได้ว่าปัญหาในการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียนแต่ละขนาดมีความแตกต่างกัน การที่มีปัญหาแตกต่างกันในแต่ละขนาดนั้นเนื่องมาจากมีข้อจำกัดในการปฏิบัติต่างกัน โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาด้านบุคลากรและงบประมาณเป็นส่วนใหญ่ โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาในด้านงบประมาณที่จะจัดสรรให้งานแต่ละด้าน ด้านที่มีปัญหามากกว่าด้านอื่นๆได้แก่ ด้านโสตทัศนศึกษา และปัญหาน้อยกว่าด้านอื่นๆได้แก่ งานทะเบียน งานภาพรวมมีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย โรงเรียนขนาดใหญ่อาจจะมีความได้เปรียบขนาดกลางและขนาดเล็กในเรื่องจำนวนบุคลากรที่รับผิดชอบงานเพียงพอ เพราะโอกาสที่จะเลือกบุคลากรรับผิดชอบงานต่างๆมีมากกว่านั่นเอง

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาารายเรื่องพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ในเรื่องการจัดระบบภายในสำนักงานอย่างเหมาะสม เรื่องการมีเอกสารงานวิชาการให้บุคลากรได้ศึกษาอย่างเพียงพอ เรื่องการประเมินการดำเนินงานของสำนักงาน ในด้านสำนักงานวิชาการ เรื่องการมอบหมายงานสอนให้ครูโดยคำนึงถึงวิชาเอกและความถนัดของครู เรื่องการจัดสื่อที่เป็นเอกสารไว้บริการ การสนับสนุน จัดหา จัดทำสื่อการเรียนการสอนให้กับครูอย่างเพียงพอ เรื่องการกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ เรื่องการ

ประเมินการจัดการเรียนการสอนและการจัดทำสื่อ ในด้านงานพัฒนาการเรียนการสอนและสื่อ
 เรื่องการจัดทำสารสนเทศภายในหมวดวิชา เรื่องการสรุปงานของหมวดวิชา ในด้านงานหมวด
 วิชา เรื่องการสรุปงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง ในด้านงานแผนงานและ
 สารสนเทศ เรื่องครูสามารถสร้างเครื่องมือวัดผลได้ ในด้านงานวัดผลประเมินผล เรื่องการ
 จัดหาวัสดุอุปกรณ์ในรายวิชาอย่างเหมาะสมกับผู้เรียน เรื่องการจัดให้มีงบประมาณสนับสนุน เรื่อง
 การติดตามและประเมินผลการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ เรื่องการจัดความพร้อมในด้านสถานที่ที่จะให้บริการ
 เรื่องการมีอุปกรณ์งานโสตทัศนศึกษาเพียงพอ ในด้านงานโสตทัศนศึกษา และโรงเรียน
 ขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลางในเรื่องการได้รับงบประมาณสนับสนุน เรื่องการ
 จัดระบบภายในสำนักงานอย่างเหมาะสม เรื่องการมีเอกสารงานวิชาการให้บุคลากรได้ศึกษา
 อย่างเพียงพอ เรื่องการประเมินการดำเนินงานของสำนักงาน เรื่องการสนับสนุนจากผู้บริหาร
 ในด้านสำนักงานวิชาการ เรื่องการมอบหมายงานสอนให้ครูโดยคำนึงถึงวิชาเอกและความถนัด
 ของครู เรื่องการจัดสื่อที่เป็นเอกสารให้บริการอย่างเพียงพอ เรื่องการประเมินการจัด
 การเรียนการสอนและการจัดทำสื่อ ในด้านงานพัฒนาการเรียนการสอนและสื่อ เรื่องการจัดทำ
 สารสนเทศภายในหมวดวิชา เรื่องการสรุปงานของงานหมวดวิชา เรื่องการสนับสนุนจากผู้บริหาร
 ในด้านงานหมวดวิชา เรื่องการสรุปงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง การสนับสนุน
 จากผู้บริหาร ในด้านแผนงานและสารสนเทศ เรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ
 ในด้านงานทะเบียน เรื่องการได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ ครูสามารถสร้างเครื่องมือ
 วัดผลได้ ในด้านงานวัดผลประเมินผล เรื่องการติดตามและประเมินการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ เรื่องการ
 จัดบุคลากรรับผิดชอบเพียงพอและเหมาะสม เรื่องการจัดความพร้อมในด้านสถานที่ที่จะให้บริการ
 เรื่องการสนับสนุนจากผู้บริหาร ในด้านงานโสตทัศนศึกษา นั้นทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียน
 ขนาดเล็กมีความพร้อมน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ จึงทำให้การปฏิบัติงานวิชาการ
 มีปัญหามากกว่า แต่ทั้งนี้โรงเรียนขนาดเล็กก็ยังมีปัญหาในการปฏิบัติงานเรื่องน้อยกว่าโรงเรียน
 ขนาดกลาง คือเรื่องการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีความเข้าใจในเรื่องการวัดผลประเมินผล
 แต่ก็จะเป็นส่วนน้อยเท่านั้นที่ปฏิบัติแล้วมีปัญหาน้อยกว่า จากผลการวิจัยที่ปรากฏจะสนับสนุนแนวคิด
 ของทุกคนว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งก็คง
 จะปฏิเสธไม่ได้ในหลักการนี้ แต่ในการปฏิบัติที่โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่
 ก็ยังคงปฏิบัติไปในทางเดียวกันส่วนคุณภาพนั้นอาจจะมีบางเรื่องที่จะใกล้เคียงกัน บางเรื่องก็มี
 ความแตกต่างกันมาก เนื่องจากมีข้อจำกัดอย่างมากมายสำหรับโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก

5.5.3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

จากแบบสอบถามที่สำรวจจากกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 401 ฉบับ และได้รับกลับคืนมาทั้งหมด 351 ฉบับนั้น ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านบุคลากร

จากข้อคิดเห็นที่กล่าวมาแล้วนั้นอาจจะเนื่องมาจากว่า เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ค่อนข้างอยู่ห่างไกลจากชุมชน/เมือง และมีความลำบากในการเดินทาง จึงทำให้บุคลากรที่ได้รับการบรรจุใหม่ หรือบุคลากรที่มีอยู่เดิมแล้วก็พยายามที่จะหาโรงเรียนแห่งใหม่ที่มีการเดินทางสะดวกกว่า ยกเว้นบุคลากรที่มีอุดมการณ์ในการทำงานค่อนข้างสูงที่ชอยอยู่ในชนบทที่ห่างไกลตัวเมืองแต่ค่อนข้างที่จะหาได้ไม่มากนัก เมื่อมีบุคลากรน้อยปัญหาต่างๆก็ย่อมตามมา คือมีคาบการสอนมาก ครูบรรจุใหม่ขาดความรู้เรื่องการวัดผลประเมินผล การจัดทำสื่อการเรียนการสอน เมื่อมีบุคลากรที่ค่อนข้างใหม่เกือบทั้งหมดก็จะทำให้การนิเทศงานเกิดขึ้นได้น้อย เนื่องจากสภาพต่างๆไม่เอื้อต่อการนิเทศ เช่น ขาดความรู้ในการนิเทศงาน ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการนิเทศ (อุปกรณ์งานโสตทัศนศึกษา) ในโรงเรียนขนาดเล็กบางโรงเรียนแทบจะหาอุปกรณ์งานโสตทัศนศึกษาไม่ได้เลย จะใช้ในแต่ละครั้งก็ต้องหาเงินจากหน่วยงานราชการใกล้เคียง ซึ่งไม่สะดวกในการปฏิบัติ ปัญหาเหล่านี้ถ้าผู้บริหารไม่ติดตามอย่างใกล้ชิดแล้ว สภาพการปฏิบัติงานด้านวิชาการจะขาดประสิทธิภาพ

ในด้านขวัญและกำลังใจงานภาพรวมจะเกิดขึ้นในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งผู้บริหารกับครูปฏิบัติการสอนเกือบจะไม่รู้จักกันเลยก็ยังมี ดังนั้นครูปฏิบัติการสอนจึงอาจจะมีความรู้สึกว่าถูกทอดทิ้งให้ทำงานอยู่โดยลำพัง ความรู้สึกเช่นนี้เองที่ทำให้มองว่าขาดขวัญและกำลังใจ หรือในบางกรณีที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก หรือขนาดกลาง ก็มีปัญหาในส่วนนี้เช่นเดียวกัน เนื่องจากความคิดเห็นในการปฏิบัติงานมีความขัดแย้งกัน ซึ่งเท่าที่พบมานั้นทั้งผู้บริหารและครูปฏิบัติการมักจะไม่ใช้เหตุผลในการตัดสิน แต่จะใช้ความรู้สึกของตนเองเป็นเกณฑ์ในการตัดสินว่าตนเองทำถูก ความขัดแย้งจึงก่อตัวขึ้น ดังนั้นถ้าหากจะให้ความรู้สึกว่าขาดขวัญและกำลังใจหมดไปจากความรู้สึกของครูนั้นทั้งผู้บริหารและครูปฏิบัติการสอนจะต้องสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีต่อกัน มีการให้ซึ่งกันและกัน ผู้บริหารควรมีเวลาให้เฝ้าถึงคับบัญชาให้มากขึ้น เพื่อจะส่งผลไปถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่ดี ในปีหนึ่งๆควรจะมีจัดกิจกรรมทัศนศึกษาเปรียบเทียบเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันและเกิดการพัฒนางานได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

ด้านงบประมาณ

จากผลของข้อคิดเห็นเพิ่มเติมดังกล่าว อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมีขนาดเล็กและเป็นโรงเรียนที่อยู่ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กรมสามัญศึกษา (คอมต.สศ) ซึ่งจะไม่

เก็บเงินบำรุงการศึกษาแต่จะได้รับงบประมาณจากกรมสามัญศึกษา จ่ายให้มาเป็นงวดๆ ทำให้โรงเรียนที่มีความจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนต้องก่อหนี้ผูกพันกับร้านค้าต่างๆ ซึ่งก็แน่นอนว่าราคาสินค้ายังสูงกว่าซื้อเงินสด แต่โรงเรียนก็ต้องทำเช่นนั้นเนื่องจากสาเหตุดังกล่าวมาแล้ว

ปัญหานี้โรงเรียนที่ประสบมากที่สุดคือโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่นั้นค่อนข้างจะไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติเท่าใดนัก ดังนั้นถ้าเป็นไปได้ในการปฏิรูปกรมสามัญศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องน่าจะพิจารณาจัดงบประมาณให้ทันเวลาและน่าจะจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้มากกว่าเดิม

ด้านหลักสูตร

จากผลข้อคิดเห็นเพิ่มเติมดังกล่าว เนื่องจากครูปฏิบัติการมีความเห็นว่า การเรียนในระบบ ที่ให้ระดับผลการเรียน 0,1,2,3 และ 4 นั้นไม่มีความเหมาะสมกับนักเรียนไทยเลย แต่จะเป็นการสร้างความไม่เอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียน เนื่องจากมีความคิดอยู่เสมอว่าตกก็สามารถสอบแก้ตัวได้ สิ่งนี้เองที่ทำให้คุณภาพทางการศึกษาต่ำลง ครูปฏิบัติการสอนหลายๆ ท่านยังมีความเห็นว่าการเรียนในระบบเบอว์เช่นต้งน่าจะใช้ได้ผลดีกับนักเรียนไทย คือถ้าสอบตกให้เรียนซ้ำชั้นเลย ครูปฏิบัติการสอนมองภาพในจุดนี้ตรงกันเนื่องจากมีประสบการณ์โดยตรงกับนักเรียนในระบบโรงเรียน และสังเกตงานโรงเรียนหลายๆขนาด แล้วสรุปว่านักเรียนไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนในระบบนี้เท่าที่ควร ไม่กลัวสอบตก ความไม่ยุติธรรมของคะแนนที่ออกมาเป็นระดับคะแนน เช่น คะแนน 49 คะแนนได้ระดับคะแนน 0 แต่คะแนน 50 คะแนนได้ระดับคะแนน 1 เป็นต้น

ด้านระบบการทำงาน

ปัญหานี้เรื่องระบบการทำงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จัดว่ามีระบบในการทำงานเป็นอย่างดี แต่จะมีปัญหาในการติดตามงานที่มอบหมายไป ซึ่งเนื่องมาจากขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการติดตามงานโดยเฉพาะและบุคลากรบางกลุ่มไม่ให้ความสำคัญของการติดตามงานของโรงเรียนเลย จึงทำให้มีปัญหามาตรับปฏิบัติในเรื่องการติดตามการทำงาน ปัญหานี้ด้านนี้อาจจะแก้ได้ถ้าหากว่ามีบุคลากรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง เพื่อกอยติดตามงานในส่วนที่กล่าวมาแล้ว

ด้านอื่นๆ

ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอปัญหาคือ จิตกิจกรรมมากเกินไป และ อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ

โรงเรียนมีกิจกรรมเสริมหลักสูตร และ กิจกรรมนอกหลักสูตรมากเกินไปจนทำให้มีเวลาเรียนน้อย คุณภาพด้านวิชาการของนักเรียนต่ำ กิจกรรมเหล่านี้จะมีในทุกๆขนาดโรงเรียน

บางครั้งเป็นกิจกรรมประเพณี กิจกรรมวันสำคัญของชาติ กิจกรรมตามนโยบายที่หน่วยเหนือสั่งการมาให้ปฏิบัติ โรงเรียนก็ต้องปฏิบัติตามนั้น การซ่อมเสริมมีเวลาน้อย จึงทำให้การสอนตามหลักสูตรไปตามแผนที่วางไว้

ในด้านอาคารสถานที่จะมีปัญหามากที่สุดในโรงเรียนขนาดเล็กและเปิดใหม่ก่อนปี พ.ศ. 2534 (โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา) เพราะถ้าเปิดหลังจากนี้สภาพโดยทั่วไปของอาคารเรียนจะพร้อมทุกประเภท ดังนั้นโรงเรียนที่เปิดก่อนปี พ.ศ. 2534 จึงประสบกับปัญหาของอาคารสถานที่เรียนเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นแล้วสภาพสถานที่ยังไม่มีความเหมาะสม โรงเรียนขนาดใหญ่มักจะแก้ปัญหาเหล่านี้ได้จากงบที่ได้จากการบริจาค งบที่ได้จากสมาคมต่างๆ แต่โรงเรียนขนาดเล็กคงจะเตรียมการเช่นนั้นได้ค่อนข้างยาก กรมสามัญศึกษาได้แก้ปัญหาแล้วหลังจากปี พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา ดังนั้นโรงเรียนที่จะเปิดใหม่หลังจากนี้ไปคงจะประสบกับปัญหาในเรื่องอาคารสถานที่น้อยลง

5.6 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) จากการวิจัยพบว่าการปฏิบัติงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 8 ด้าน ด้านโสตทัศนศึกษามีการปฏิบัติต่ำกว่าด้านอื่นๆ ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อครุภัณฑ์งานโสตทัศนศึกษาและจัดบุคลากรที่มีความรู้โดยตรงด้านโสตทัศนศึกษา เพื่อรับผิดชอบการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานวิชาการให้สูงขึ้นต่อไป

2) จากการวิจัยพบว่า การดำเนินงานภายในงานวิชาการจะขาดขั้นตอน หรือมีการปฏิบัติน้อย คือ การประเมินผลการดำเนินงานด้านต่างๆ ผู้บริหารควรมอบหมายหน้าที่โดยการออกคำสั่ง พร้อมทั้งกำหนดขอบข่ายการปฏิบัติหน้าที่ด้านการประเมินผลการดำเนินงานให้ชัดเจน โดยเน้นให้มีการปฏิบัติจริง เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลหาข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานและหาวิธีการแก้ไขในครั้งต่อไป

3) จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่สามารถที่จะดำเนินการด้านงานหมวดวิชาได้ผลดีกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ดังนั้นจึงน่าจะเป็นข้อมูลให้โรงเรียนต่างๆ ได้หาแนวทางในการแก้ปัญหางานหมวดวิชาต่อไปโดยขอความร่วมมือจากโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งอาจจะเป็นด้านวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ หรือ วิธีการที่ประสบผลสำเร็จ

4) จากการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานด้านทะเบียน ของโรงเรียนทุกขนาดจะมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการปรับปรุงงาน เช่น วัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ และติดตามให้คำปรึกษาตลอดจนให้ขวัญและกำลังใจ ซึ่งจะเป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและพัฒนางานของสถานศึกษา

5) จากการวิจัยพบว่า ปัญหาในการวัดผลประเมินผลที่มีมากกว่าเรื่องอื่นๆคือ การปรับปรุงข้อสอบที่ใช้ในการวัดผล ควรให้ผู้บริหาร/ผู้รับผิดชอบงานปรับแก้โดยการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับงานวัดผล เรื่อง การเขียนข้อสอบมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อสอบ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาในการปฏิบัติ พัฒนาคุณภาพของนักเรียนและบุคลากรครูต่อไป

6) จากการวิจัยพบว่า ปัญหาในเรื่องการจัดเตรียมสื่อไว้บริการ อยู่ในระดับสูงกว่าเรื่องอื่นในด้านงานพัฒนาการสอนและสื่อ จึงควรให้โรงเรียนได้ดำเนินการจัดอบรมในเรื่องสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการพัฒนาของโรงเรียนและงานบุคลากรต่อไป

7) จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่อยู่ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่อง บุคลากร หลักสูตร การจัดทำสื่อ จึงควรให้กรมสามัญศึกษาจัดสรรบุคลากรให้โรงเรียนที่ขาดแคลนมากาก่อน ปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และจัดสรรงบประมาณพิเศษด้านสื่อการเรียนการสอนให้โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานวิชาการ

8) จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาการปฏิบัติงานในเรื่องการสรุปงานของหมวดวิชา เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพผู้บริหารจึงควรจัดบุคลากรมารับผิดชอบและนิเทศงานโดยตรง และกรมสามัญควรจัดสรรบุคลากรเพิ่มเติม เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีบุคลากรน้อยและขาดการนิเทศงาน

5.7 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1) จากการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ อยู่ในระดับมาก และโรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติได้น้อยกว่าขนาดอื่นๆ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และในเขตพื้นที่

2) จากการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานด้านสัทธิศศึกษาอยู่ในระดับน้อยและมีปัญหายุ่งยากในระดับมาก ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการปฏิบัติงานด้านสัทธิศศึกษา ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา

3) จากการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมตามนโยบายมากเกินไป ทำให้เกิดปัญหาด้านวิชาการ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยเรื่อง การศึกษาผลกระทบของนโยบายกรมสามัญศึกษาต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา

4) จากการวิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมตามนโยบายมากเกินไปในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่มีผลทำให้คุณภาพงานวิชาการมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนในส่วนภูมิภาคกับนักเรียนในเมืองใหญ่

5) จากการวิจัยพบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ซึ่งส่วนใหญ่โรงเรียนขนาดเล็กจะเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานวิชาการ ของโรงเรียนที่อยู่ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

6) จากการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานด้านสถิติศนศึกษาอยู่ในระดับน้อยและมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบท่อการปฏิบัติงานด้านสถิติศนศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา